

PRÍSNE TAJNÉ

S P R Á V A

o výsledku previerky anonymných materiálov, týkajúcich sa závsadovej činnosti niektorých osôb - funkcionárov z okresu Senica v augustových dňoch 1968.

V marci 1970 nám bol KV KSS Bratislava odstúpený anonymný materiál, v ktorom sa nachádza zoznam 20-tich osôb - funkcionárov z okresu Senica, označených za domácich zradcov a kolaborantov s "okupantami". Ďalej sa v materiáloch nachádza program zasadania predsedníctva Revolučnej socialistickej strany zo dňa 12.9.1968, v ktorom je uvedených 10 bodov, ako napr. rozbor vnútornej situácie a verejnej mienky, správa o pohybe vojak okupačnej armády, správy o umiestnení ľudových milícií, ich počet, výzbroj a výstroj, informačná správa o priebehu založenia K-231 a pod.

Previerkou, ktorú prevádzalo O-ŠtB Senica boli získané rôzne poznatky, dosiaľ však nepreverené, nasvedčujúce tomu, že v skutočnosti v augustových dňoch 1968 osoby zamerané proti ZSSR v okrese Senica boli a že presadzovali pravicovo-oportunistické tendencie a zámery.

Bolo zistené a zadokumentované, že v Senici sa silne protisovietsky prejavoval a stál na pravicovej platforme predseda OV ČSTV Svätepluk SLOBODA a ďalší. Tento za prítomnosti majora Čs. armády MIZERÁKA zavolať pod menom Okresného výboru Národného frontu v Senici po príchode spojeneckých vojak pracovníka kultúrno-propagačného oddelenia Adriana ŠTEPKU, ktorému vytýkali, že sa nečiní a súčasne mu radili, aby začal písať rôzne protisovietske heslá a pod. Na základe toho vytvoril ŠTEPKA 5-člennú skupinu osôb, s ktorou začal písať rôzne protisovietske heslá. Okrem toho si znečili našich občanov, ktorí udržo-

vali styky so sovietskymi vojakami /ako kolaborantov/ a v jednom prípade sa vyhrážali podpredsedovi ONV Senica Pavlovi KRAJZOVI, aby sa prestal sťahovať so sovietskymi vojakmi.

Bývalý náčelník O-VB v Senici mjr. PRANDA pri pohovore uviedol nasledovné : "Asi 4-5 deň po príchode spojeneckých vojakov na naše územie, bol som telefonicky pozvaný, aby som sa dostavil do kancelárie náčelníka Okresnej vojenskej správy v Senici, pplk. MUŠKU. Nepamätám si, či ma volal sám pplk. MUŠKA, alebo tajomník Okresného výboru Národného frontu KUKAN. Asi o 11.00 hod. som prišiel do kancelárie náčelníka OVS, kde sa už nachádzalo viacej osôb. Pokiaľ si pamätám, boli tam prítomní : bývalý podpredseda ONV v Senici KOSIBA, bývalý náčelník O-ŠtB Senica ŠTEFUNKO, predseda Okresného súdu v Senici KLIMENT, tajomník OV ČSM v Senici Ladislav JANÁK, tajomník OV ČSTV v Senici Svätopluk SLOBODA, predseda OV Zväzarmu v Senici Jozef VARCHOL, tajomník Okresného výboru Národného frontu KUKAN, tajomník OV ZČSSP v Senici KABÁT, náčelník OVS Senica MUŠKA, dvaja alebo traja dôstojníci OVS v Senici, ktorých mená si nepamätám, ďalej tam bol i pracovník OV KSS zo Senice, ktorého meno si taktiež nepamätám, predseda OV ČSPO v Senici JÁNOŠÍK, ako i ďalšie osoby, ktorých mená si nepamätám. Po príchode do miestnosti som bol privítaný KUKANOM. Zasadanie viedol KUKAN, ktorý prítomných oboznámil s tým, že tu zasada Národný front a hodnotí situáciu a že by potrebovali odo mňa nejaké informácie, pričom ma požiadal, aby som ich informoval, aká je situácia na úseku verejného poriadku v Senici, čo mi je známe o tom, že v okrese a najmä v Senici sa pohybujú sovietski vojaci, ktorí chodia v civile, ďalej o tom, že v Senici sa pohybuje veľa civilných občanov, ktorí spolupracujú s "okupantami", ktorí sa pohybujú po obchodoch, hostincoch, ako i po meste a sledujú pokrokových občanov /podľa ich kritérií/ a týchto udávajú "okupantom".

Na základe výzvy KUKANA som prítomných informoval o situácii v okrese v tom smere, že táto je pomerne dobrá, až na nejaké výstrelky niektorých osôb. Ďalej som ich oboznámil so spô-

sobom, akým vykonávajú orgánovia VB službu s príslušníkmi sovietskej armády, ako i s vojakmi od Vojenského útvaru v Senici a aké spoločné opatrenia sme prijali na zabezpečenie verejného poriadku s vedením sovietskej armády. Pokiaľ ide o sovietskych vojakov, ktorí sa pohybujú v Senici som uviedol, že je mi to známe a súčasne som podotkol, že by to malo byť známe i im, nakoľko každá armáda má svoju organizáciu, t.j. zložku vojenskej kontrarozviedky. Pokiaľ ide o tzv. kolaborantov, ktorí podľa ich názorov spolupracujú s okupantami som ich informoval v tom smere, že nie je mi nič známe.

Potom sa znovu ujal slova KUKAN, ktorý uviedol, že prítomné osoby konštatovali, že celý výkon služby orgánov VB by sa mal zamerať na odhaľovanie osôb, ktoré spolupracujú so sovietskou armádou, t.j. s okupantami, tieto osoby že by sa mali odhaľovať, izolovať a dávať do väzby. Odpovedal som, že orgánovia VB musia plniť i iné úkoly na úseku dopravy, kriminality, spracovania prípadov a pod., avšak ale ako prvý úkol je zabezpečenie verejného poriadku. Na to mi KUKAN odpovedal, že práve sa dohodli a chceli by mi pomôcť. Na moju otázku, akým spôsobom sa chcú podieľať na zabezpečovaní verejného poriadku, ujal sa slova tajomník OV ČSM JANÁK, ktorý sa vyjadril, že na ich orgány sa dohodli, že vytvorí dvojice mládežníkov, ktoré budú v Senici a podľa potreby aj mimo Senice kontrolovať podozrivé a neznáme osoby a tieto predvádzať na ZNB. Taktiež vystúpil tajomník OV ČSTV SLOBODA, ktorý prehlásil, že ich predsedníctvo sa dohodlo na tom, že zo športovcov vytvorí dvojice, ktoré budú kontrolovať osoby a zradcov, ktorí spolupracujú s okupantami a tieto budú predvádzať na ZNB. Na to som im odpovedal, že s tým nesúhlasím, že by to bolo porušovanie našich zákonov, že naše právne normy vymedzujú kto a za akých okolností môže osoby kontrolovať, predvádzať a zadržať. Na toto vystúpil predseda Okresného súdu v Senici KLIMENT, ktorý moje vyhlásenie začal vyvracať, že by to nebolo porušenie našich zákonov, že tieto dvojice a každý občan môže kontrolovať a zadržať osobu. Ja som na to odpovedal v tom smere, že každý občan môže zadržať osobu len vtedy, keď bola pristihnutá pri trestnom čine,

11

najmä za účelom zistenia totožnosti, na zamedzenie úteku a pod. Na to KLEMENT podráždeným hlasom odpovedal, že či to nie je trestný čin, keď niekto spolupracuje s nepriateľom a tým sa dopúšťa kolaborantstva. Ja som na to prehlásil, že spoluprácu so sovietskou armádou nepovažujem za trestný čin a že sa divím tomu, že toto hovorí práve sudca a predseda súdu, ktorý má dbať na dodržiavanie socialistickej zákonnosti. Po tomto podráždeným hlasom vystúpil SLOBODA, ktorý sa vyslovil "do p..e aj s takou bezpečnosťou, nech idú do boha aj s ich náčelníkom, komu chcú slúžiť - okupantom, zradcom a kolaborantom, alebo nám? - je treba urobiť s nimi nejaký poriadok". Ja som odpovedal, aby se súdruh SLOBODA staral o rozvoj telovýchovy v okrese a nezasahoval do problematiky, za ktorú nie je zodpovedný a ktorej nerozumie. Súčasne som prehlásil, že takúto spoluprácu odmietam, že sa riadim zákonmi, rozkazmi vyšších náčelníkov a uzneseniami stranických orgánov, že NF mi nemôže dávať žiadne rozkazy, lebo nie je mi nadriadený a že dokonca ani neviem, koho prítomní reprezentujú. Zároveň som prehlásil, že v prípade, keď spomínané dvojice niekoho na bezpečnosť predvedú, v prvom rade budem vyvodzovať dôsledky proti nim. Ďalej som prehlásil, že nemám s nimi o čom jednať a odišiel som preč.

Pokiaľ som na prítomných pozoroval, moje chovanie a odmietnutie spolupráce im nebolo vhod a moje jednanie schvaľoval len predseda OV ZvHzarmu Jozef VARCHOL a tajomník OV ZČSSP KABÁT. Nemám vedomosť o tom, že by sa z uvedeného jednanja bola písala nejaká zápisnica. Prítomné osoby na tomto jednaní prichod spojeneckých vojak na naše územie hodnotili ako okupáciu, spoluprácu nešich občanov so sovietskou armádou považovali za zradcovstvo a kolaborantstvo. Boli schopní našich a oddaných občanov zatvárať."

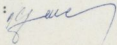
O okolnostiach uvedených v správe bol informovaný vedúci tajomník OV KSS v Senici súdruh HRÁNEK.

Vyhotovené 2 x :

Výt.č.1 pre KV KSS Bratislava

Výt.č.2 pre anal.skup. S-ŠtB Tu

Vyhotovil :

28